

Selkämeren vesistöalueryhmä

Aika: Perjantaina 5.2. klo 10-12

Paikka: Ravintola Liisanpuisto (Liisankatu 20, Pori)

Läsnä: Teija Kirkkala, Petri Rannikko, Ville Kangasniemi, Juhani Korpinen, Pekka Paavilainen, Hanna Turkki, Anne Erkkilä-Välimäki, Sari Repka, Markku Suominen, Henna Ryömä

1. Avaus ja tervehdyssanat

Varapuheenjohtaja Sari Repka avasi kokouksen klo 10:03. Teija Kirkkala esitteli Satavesitoiminnan nykyrahoitusta ja tilaa.

2. Edellisen kokouksen muistio

Käytiin läpi edellisen kokouksen muistio vuodelta 2014.

3. Vesien- ja merenhoidon ajankohtaiset

Ylitarkastaja Pekka Paavilainen, Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta, kertoi vesien-, merenhoidon ja tulvasuojelun ajankohtaisista.

Merenhoitosuunnitelma, Vesienhoitosuunnitelmat (Kokemäenjoen- ja Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalue) ja Tulvariskien hallintasuunnitelmat ovat valmistuneet joulukuussa 2015. Suunnitelmat ja toimenpideohjelmat löytyvät internetosoitteesta: www.ymparisto.fi/vaikutavesiin. Vesienhoidon alueelliset toimenpideohjelmat löytyvät www.ymparisto.fi/vesienhoito/lounais-suomi

Toimenpiteet Selkämeren alueella: selkämeren alue ulottuu kolmelle pintavesien toimenpideohjelma-alueelle. Aiemmin Selkämerellä oli oma toimenpideohjelma-alue, nyt käsitellään manneralueiden yhteydessä, koska ongelmat pääsääntöisesti tulevat valuma-alueilta. Suoraan mereen kohdistuvasta kuormituksesta suurimmat kuormituslähteet ovat pistekuormituslähteet (yhdyskunnat, teollisuus, kalankasvatus) sekä laskeuma ja luonnonhuuhtouma. Kuormituksen vähennystarve on 10-30% sekä typen, että fosforin osalta. Kokemäenjoen suistoalueen ekologinen tila lasketaan välttäväksi, koska se luokitellaan merialueeksi. Jokialueena se olisi luokiteltu tyydyttäväksi. Suistoalueille ei ole luokittelua.

Esitys on tämän muistion liitteenä.

4. Ajankohtaista vesistöalueella

Pohjanlahtivuoden valmistelut

Erityisasiantuntija, Anne Erkkilä-Välimäki, Turun yliopistosta, kertoi käynnissä olevasta Pohjanlahtivuoden valmisteluista. Nopealla aikataululla on tehty selvitys, missä jossa on selvitetty Pohjanlahtivuoden tilannetta. MKK teki aiheesta kyselyn joulukuussa 2015 ja selvityksen väliraportti valmistui tammikuussa. Tarkempi selvitys ja loppuraportti tehdään maaliskuun puoliväliin mennessä ja 5.4. mennessä selviää maakuntien sitoutuminen teemavuoteen. Kyselyyn on tullut 103 vastusta (lähti 450 taholle) ja kiinnostusta teemavuoteen on. Teemavuosi linkittyy Suomi 100 -juhlavuoteen. Uu- tuusarvona on se, että koko Pohjanlahtea käsitellään kokonaisuutena.

Kannatusta kyselyssä saivat teemat: "Pohjanlahti tutuksi", "RuokaRannikko", Pohjanlahden ruokareitti" sekä "Puhdas merialue kytkettynä teollisuus". MKK tutkii erilaisia rahoitusmahdollisuuksia toteutukselle. Toimenpiteiden ja tiedotuksen yms. tulisi olla Pohjanlahden laajuisia, joka ottaa myös huomioon Ruotsin puolen.

Keskusteltiin Pohjanlahtivuodesta. Petri Rannikko kertoi, että kalatalousteemat liittyvät ruokateemaan ja sitä kautta pystytään varmaan hankkeistamaan ruokateemaa. Kalatalouden toimintaryhmiä on monia myös Ruotsin puolella (Sataveden alueella toimivat: Selkämeren ja Pyhäjärven toimintaryhmä), joten näitä kannattaa hyödyntää. Satavesi ja Selkämeri -ryhmä pitävät yllä verkostoa. Juhlavuotena ja Pohjanlahtivuotena voidaan keskittyä mereen kohdistuvan kuormituksen vähentämiseen. Yhteys valuma-alueen ja rannikon välillä tuodaan selkeämmin esille.

SmartSea –hanke

Puheenjohtaja Sari Repka kertoi Selkämeri-ryhmälle Smart Sea -hankkeesta. Hankkeen teemana on Pohjanlahden kestävä hyödyntäminen. Kyseessä on 6-vuotinen hanke ja sen rahoitus on lähes 8 miljoonaa. Hanke on Strategisen tutkimuksen neuvoston (STN) rahoittamaa, jota Suomen akatemia hallinnoi. Lopputuotteena hankkeessa luodaan strategia Pohjanlahdelle.

Esitys on tämän muistion liitteenä.

Selkämeren rantavesien tila

Biologi, Hanna Turkki, Lounais-Suomen vesi- ja ympäristötutkimuksesta oli kertomassa Selkämeren vedenlaadusta.

Uudenkaupungin merialue: Kuormittajina alueella on mm. Yaran alue, Hätäniemen jätevedet yms. Jätekipikasa on ollut suurin fosforikuormittaja ja uusi eristeseinämä on rakennettu 2013. Nyt on nähtävissä merenpuolisilla putkitarkkailupisteillä, että eristeseinämä toimii. Kevään aikana on tulossa uusi tarkkailuraportti. Hygienisiä ongelmia ei juurikaan ole ollut. Tausta-alueelta saatujen tietojen mukaan näyttäisi siltä, että typpipitoisuus olisi noussut tasaisesti, samoin fosforipitoisuudet ovat nousseet 2000-luvulla. Klorofyllissä lievää nousua.

Pyhänmaan tausta: Kokonaisfosforin taso on noussut tasaisesti, edelleen alhainen. Klorofyllitaso on myös selkeästi noussut, vaikka kokonaismäärä on vielä vähäinen.

Rauman merialue: Hajakuormitus vähäistä, kalankasvatuksen merkitys olematon, metsäteollisuus ja jätevedet aiheuttavat kuormaa. Hygienen tila on viime vuosina parantunut. Taustapitoisuudet ovat kasvaneet, mutta ihan sisimmillä alueilla laskevat. Klorofylli on lievässä nousussa, mutta vielä alhainen. Syväraumanlahti on rehevä ja kaikki määreet ovat nousussa. Esimerkiksi hulevedet kuormittavat Rauman edustaa.

Olkiluodon merialue: tuulen vaikutus virtausoloihin on voimakas, lämpökuormaa vesissä on enemmän kuin ravinnekuormaa. Loppukesän klorofyllitasot ovat nousseet, samoin fosfori. Typpipitoisuus on noussut, mutta ei kovin radikaalisti. Jokien tuoma kuorma aiheuttaa tuloksissa paljon vaihtelua, mutta talviaikaiset kuormat ovat yllätyksellisesti jopa laskevia. Tämä voi johtua myös siitä, miten näyte päästään ottamaan jään päältä vai avomereltä.

Esitys on tämän muistion liitteenä.

Selkämeren vesistöalueen toimenpidetaulukon kommentit

Toimenpidetaulukko lähetettiin kutsun liitteenä. Kommentteja ei tullut. Todettiin, että kommentteja voi vielä laittaa Henna Ryömälle sähköpostilla (henna.ryoma@pji.fi) ja päivitetty taulukko lähetetään muistion liitteenä. Lisätään taulukkoon muun muassa Smart Sea -hanke.

5. Mahdolliset muut asiat

Minna Uusiniitty-Kivimäki lähetti Metsähallituksen terveisiä sähköpostilla:

Metsähallituksen luontopalveluilla on Suomi 100 –juhlavuoden luonnonpäivien konsepti, jossa koordinoidaan viestintää ja valtakunnallista yhteistyötä. Selkämeren osalta mukaan ovat lähteneet jo majakkaseura, Selkämeren kansallispuiston ystäväyhdistys ja luonnonsuojelupiiri. Metsähallitus toivoo, että Selkämereen kytkeytyviä tapahtumia voidaan kytkeä juhlavuonna tähän raamiin. Lisätietoa luonnonpäivien konseptista löytyy täältä: <https://www.slideshare.net/secret/N7emLWWTLMKwtb>

Selkämeren hoito- ja käyttösuunnitelma on parhaillaan ympäristöministeriön vahvistettavana. HKS löytyy osoitteesta www.metsa.fi/selkamerensuunnittelu.

Vuonna 2015 päättyivät Metsähallituksen hankkeet Selkämeren helmet Satakunnassa ja SeLuKu. Näistä laadittiin HKS:aa täydentämään Selkämeren helmet – Selkämeren kansallispuiston kehittämisen käsikirja 2015 – 2025 ja Selkämeren kansallispuiston luonnonhoidon yleissuunnitelma. Nämä tulevat lähiaikoina julkaisut.metsa.fi – palveluun. 2014 tuotettu tietopaketti Selkämeren kansallispuiston arvot ja käyttö matkailutoimijoiden näkökulmasta löytyy samasta paikasta.

Myös käynnistysvaiheen suunnitteluun ja markkinointiviestintään keskittyneet hankkeet ovat nyt päättyneet ja hks:n toteutus on aloitettu tällä hetkellä käynnissä olevissa hankkeissa:

<http://www.metsa.fi/samassaveneessa> ja <http://www.metsa.fi/sappiselkamerenhelmi>

Selkämeren kansallispuiston alueen luontomatkailuyhteistyön kehittäminen, infrastruktuurin parantaminen ja luonnon- ja kulttuuriperinnön hoito vaativat jatkossakin paljon kehittämistoimia ja tavoitteena onkin etsiä näihin teemoihin hankerahoitusta.

Rauman kaupungin omistamien alueiden liittäminen Selkämeren kansallispuistoon toteutui joulukuussa. Noin 2500 ha alue on jatkossakin kaupungin omistuksessa, mutta on nyt virallisesti osa kansallispuistoa. Tämä on ensimmäinen kerta, kun julkisoikeudellisen yhteisön maita on liitetty kansallispuistoon.

Ylen Avara Luonto -ohjelmapaikalla nähtiin joulukuussa kolmeosainen ylen omana tuotantona tehty luontodokumenttisarja Kolme kesää Selkämerellä. Katselukertoja sarjalla oli yhteensä reilusti yli 1,7 miljoonaa, joten Selkämeri sai sen myötä paljon näkyvyyttä. Samoin hyvin näkyvyyttä tuli myös VELMU-karttaporaaliin liittyvässä uutisoinnissa: <http://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/video-itameren-pohjan-salat-julki-pinnan-alta-loytyy-jopa-sademetsaa-muistuttavia-alueita/5711012#.VqpGhyg0MQ8.facebook>

Selkämeren ystävähdistys:

Selkämeren ystävähdistyksen edustajana Juhani Korpinen toivotti kiinnostuneet mukaan ystävähdistykseen. Ystävähdistyksen teemoina ovat mm. meriluonto, retkeily, matkailu ja kalastus. Ystävähdistyksellä on käynnistymässä mm. Merikarvian alueella kalastuskulttuuriin liittyvä Leader-hanke.

Puhdas Merivesi –tapahtuma tulossa:

Meremme tähden -tapahtuma järjestetään Raumalla 28.4.

Anne Savola lähetti Satakuntaliiton terveisiä sähköpostilla:

Satakunnassa on käynnissä Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 laadintaprosessi ja sen kulkua voi seurata Satakuntaliiton verkkosivuilta osoitteessa <http://www.satakuntaliitto.fi/vmk2> . Kaavassa käsitellään seuraavia teemoja: energiantuotanto (turve, bioenergia, tuulivoimatuotanto ja aurinkoenergia), soiden moninaiskäyttö (kasvuturve, soiden suojele ja virkistyskäyttö), kauppa, maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt.

Yksi vaihemaakuntakaavan 2 laadinnan tavoite on osoittaa uusia turvetuotantoalueita Satakuntaan. Tavoitteita käsittelevä osa on luettavissa seuraavan linkin takaa: <http://www.satakuntaliitto.fi/tavoitevaihe>

Kaavan suunnittelun tulee perustua erilaisiin selvityksiin ja tähän liittyen on arvioitu nykyisen turvetuotannon aiheuttamaa vesistökuormitusta valuma-alueittain 2. jakovaiheen mukaisella tasolla Satakunnassa. Selvityksen on laatinut konsultti ja selvitys on luettavissa osoitteessa: <http://www.satakuntaliitto.fi/selvitykset> . Selvityksen nimi on ”**Turvetuotannon vesistövaikutukset Satakunnassa, vaihe 1**”. Tätä selvitystä käytetään Satakunnan vaihemaakuntakaavan suunnittelun apuna, kun selvitämme uusien turvetuotantoalueiden mahdollista sijoittumista eri puolille Satakuntaa eli selvityksen tarkoitus on palvella meidän vaihemaakuntakaavan 2 suunnittelua. Myöhemmässä vaiheessa arvioidaan vielä erikseen kaavassa osoitettavien uusien turvetuotantoalueiden vesistövaikutuksia.

6. Seuraava kokous

Seuraavan kokouksen paikkaa ja teemaa mietittiin ja ehdotuksena oli esimerkiksi hankeklonikka –tyyppinen kokous, jossa annettaisiin tietoa esimerkiksi rahoitusmahdollisuuksista. Myös esimerkiksi työpajatyypinen kokous voisi olla mielenkiintoinen. Aiheina voisi olla esimerkiksi meriluonnon suojele ja luonnonkalat ja miten Selkämeri-ryhmä voisi tukea näitä teemoja. Paikkana voisi olla esimerkiksi Päiväranta Rauman edustalla.

Päätettiin, että ajankohta, aihe ja paikka tarkennetaan lähempänä. Tavoitteena on pitää kokous/työpaja touko-kesäkuussa.